

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:
Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemana velja:
Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) v sprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 24.

V Ljubljani, v ponedeljek 30. januarija 1899.

Letnik XXVII.

Vabilo na naročbo.

Sl. februarjem pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gl. | Četrt leta . 3 gl.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gl. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Vodja Knapitsch — agent nemškega „Schulvereina“.

Iz Celovca, 27. januv.

Ni dolgo od tega, kar sem Vam poročal o drzno-izzivajočem nastopu voditelja na tukajšnjem c. kr. učiteljskem, Boltažarja Knapitscha in njegove »boljše polovice« na božičnici, katero je napravil nemški »Schulverein« v bližnjem Vetrinju. Danes moram Vam poročati o novem nastopu imenovanega voditelja, ki, kakor kažejo vsa dejstva, oskrbuje se svojo ultranemško gospo so-progo službo pravega pravcatnega agenta za nemški »Schulverein« in za od njega zastopano nemštvo. Kako se pri nas na Koroškem obnašajo uradniki v času, ko vsi nemški listi kriče o »zatiranju nemštva« od strani naše c. kr. vlade, kaže božičnica, katero je napravil nemški »Schulverein« v Velikovecu.

Ta božičnica je bila namenjena otrokom »nemške« mestne šole v Velikovecu, za katero morajo pošteno plačevati tudi Slovenci. Za božičnico so nabirali v Velikovecu in Celovcu in nabrali precejšnjo svoto. A omeniti moramo, da se v prejšnjih letih nihče ni zmenil za uboge šolarje, še-le odkar tako koristno deluje Ciril-Methodova »Narodna šola«, začeli so z nemško božičnico nastavljanje limanice ljudem.

Pri božičnici je šolski vodja in c. kr. šolski nadzornik Artnak otrokom razložil pomen božičnega drevesca, kakor pravijo »Fr. St.«: »in kernigen, von nationalem Geiste erfüllten Worten«. — To se pravi: Koroški učitelji in c. kr. šolski nadzorniki smatrajo šolo za torišče, kjer naj se otroci (tudi slovenski) pripravijo za »hajlanje«.

Za Artnakom je nastopil kot slavnostni govornik c. kr. vodja Knapitsch ter je otrokom razlagal in stavil »jako živo« pred oči »die grossen Vortheile der Kenntnis der deutschen Sprache«. — Bravo, gospodine Knapitsch, da se kot sin slovenskega očeta potegujete za nemščino! A nekaj nam pojasnite: Vi, oziroma Vaši nemški listi vedno trdite, da »Schulverein« ni naperjen zoper Slovence, da se poteguje samo za Nemce itd. Dobro! Če so po »Schulvereinu« obdarovani otroci res sami Nemci, čemu jim je potrebno razlagati »die grossen Vortheile« nemščine? Ali Vi ste dobro vedeli, da pred seboj nimate nemških otrok, marveč Slovence, in te ste lovili s sladkimi besedami. S tem pa ste sami pripoznali, da je namen »Schulvereina« drugi, nego besedičite vi, in da ž njim res nastavljanje pasti, v katerih naj se lovijo slovenski otroci! — In da se božičnice zlorabljajo za politično agitacijo od strani uradnika, je tudi značilno za koroške razmere.

A z božičnico še niso bili zadovoljni. Da bi bili brez pijače odšli posnemovalci onih, »kateri so vedno še jedno pili«, bilo bi preveč zahtevano. Zato so se zbrali zvečer v gostilni, kjer so se še bolj razvzljali jeziki moškim in ženskam.

Govoril je zopet g. Boltažar Knapitsch o pomenu nemščine, za katere veljavo bi se imeli tudi — Slovenci potegovati. Govoril je dalje, kako kranjski kmetje (!) spoštujejo nemščino, proslavljali koroške učitelje kot »junake«, ki se med Slovenci trudijo za nemščino, in jim nazdravljali »heil!« — Tako govori mož, ki vodi učiteljske!! Jasno je, v kakem duhu »vzgojuje« učitelje!!

Korajžno se je postavila, ko je končal mož, gospa Knapitschevka, ki nastopa kot junaska amazonka v borbi »Schulvereinovi« zoper Slovence. V Velikovecu se je povzpela posebno visoko in začela celo z zgodovino, po svojem dokazujoč, da je bil Velikovec nemško mesto. — »Nemški« značaj mesta naj pomagajo reševati zlasti nemške gospe, s tem, da se poslužujejo le nemških poslov, kupujejo pri Nemcih i. t. d. — Gospa Knapitsch je nastopala posebno bojevito in »Fr. St.« jej dajejo spridevalo, da je največ pripomogla k slavnosti!

Dalje je c. kr. vodja Knapitsch proslavljal c. kr. šolskega nadzornika Artnaka in povzdigoval njegove »zasluge za nemštvo« zlasti s tem, da učitelje navdušuje za nemštvo! — Tako torej: Naloga c. kr. vodje in c. kr. šolskega nadzornika po besedah Knapitschovih ni, da skrbi za dobro vzgojo, marveč da se — poteguje za nemštvo. — Ali ni to kričeča osvetlava koroških razmer.

Artnak je odgovarjal, da je »sicer rojen Slovenec«, da pa je vedno deloval le za nemštvo, in da hoče to storiti tudi znanprej! — Tudi značilno!

LISTEK.

Laž življenja in resnica življenja.

Spisal I. Joergensen.

(Dalje.)

Ali še veš, kaj se je pripetilo nekomu, kate-rega Ti tako dobro poznaš, kakor jaz? Bilo je neki večer, ko je bil pri svoji mladi izvoljenki, a ni mogel najti pokoja. In ko je strmel v temo, tedaj ga je prešinila grozna boleost. Vse življenje njegovo zdelo se mu je hipoma tako sramotno — tako prazno in brez pomena. In življenje vseh ljudi, katere je poznal, zdelo se mu je tudi malenkostno in prazno. Zdelo se mu je, kakor da ni več ničesar na svetu, kar bi bilo vredno, da bi hrepenel po njem in zanj se potrudil in vendar je mogel svoje življenje graditi le na želje po zemlji in po zemeljskih dejanjih. Ali se še spominjaš, kako nam je kmalu potem neki večer tožil: Ni je ljubezni, ni ga genija! Nobene ljubezni, le slast, nobene duhovitosti, le spretni talenti... Okoli sebe pa sipljejo drobne iskricke po zraku in zdi se, kakor da bi jim žarela glava v glorijoli...

Tako je tožil.

In ali ti je še v spominu drug, ki je ob jesenskem dežju in viharju stopal po zapuščenih blatnatih cestah — zapuščen od svoje prijateljice, katero je bolj ljubil nego svoje srce, izdan od svojih prijateljev, katerim je vse zaupal... Zastonj se je trudil, da bi se osokolil, polastil se ga je neodoljiv obup. In čul je glas v sebi: Oj zakaj ni Jeruzalema, kamor bi mogel romati bos, jedini mej romarji, da bi opral svojo dušo in življenje pričel z nova — to sveto življenje, katero smo vsi tako slabo preživeli, da bi potrebovali tisoč let večnosti, ako bi se hoteli razjokati v naročju božjem... Gotovo Ti poznaš ta dva ter sta Ti v spominu? Z menoj se je zgodilo, kakor s tema dvema.

* * *

Rad bi ti pripovedoval o nekem večeru pred kakimi tremi leti. Sedel sem v kavarni z možmi, katere sva midva oba obožavala zaradi njih dostojanstva v kraljestvu umetnosti. In vino jim je razvezalo jezike ter odprlo duše — in gledal sem vanje, globoko notri za bronasta vrata z umetelnimi reliefi. Toda, ko so ti možje odkrili raznoliko podobo svoje umetnosti, videl nisem ves presenečen v tajinstveni temi najsve-

tejšega nič družega, nego grde malike: Zlato tele, famo in babilonsko venero.

Spominjam se, kako sem zatrjeval, da treba z umetnostjo preobraziti duhove. »Preobraziti z umetnostjo«, norčeval se je jeden od njih, »nikar si ne domišljajte, da bi bila poezija kaj družega, kakor berivo za kratek čas... Mi pišemo, da kratkočasimo ljudi... mi se trudimo zadeti njih okus... in ako smo jim po godu, smo veseli. Ali mar ne živimo? Ali ne jemo, ali ne pijemo, ali ne vživamo!...

* * *

Drug večer, kmalu potem.

Sedel sem v gledališču in gledal predstavo nove igre, spisane od mladega pisatelja. Predstavljali so jo prvokrat; ta večer odloči, ali bo kaj vspeha ali nobenega. Ploskanje je bilo šumneje po vsakem dejanju. Pogledal sem slučajno okrog sebe ter si ogledoval ljudi, ki ploskajo. Na obrazih se jim je bralo, da so nasičeni v svojih čustvih, da so prijetno razburjeni, da jim je slast napasena — nepozabni so mi ti rudeči in blede, ti gladki in zgrbančeni obrazi moških in žensk. Tedaj pa sem nakrat zastrmel v praznino svojega življenja, v praznoto vsega, za kar sem se trudil.

Konečno je c. kr. gimnazijalni profesor Flora iz Celovca proslavljaj »nemško kulturo in nemško petje« in z »deutsches Lied« ter »Wacht am Rhein« je končalo zborovanje, za katero so največ poskrbeli — uradniki!

Kaj naj poročilu dostavljamo? Stvar sama na sebi kaže v svetli luči, kakšne razmere so na Koroškem, kaj se drznejo nasprotniki, ter kličejo vsem merodajnim faktorjem: »Videant consules!«

Državni zbor.

Dunaj, 29. jan.

Z bojišča danes nič novega. Nasprotni si armadi stojita brez dela za utrdkami ter opazujeta vsako gibanje v taborih. Voditelji kujejo načrte, posamezni oddelki pohajkujejo od šotora do šotora, topovi molče, puške rjavé, le sprednje straže si skočijo včasih v lase, da je nekaj življenja in smeja na bojišču. In vendar ni pričakovati mirovnega sklepa, ker niti desnica niti levica noče pričeiti pogajanj, ker bi to značilo kapitulacijo. Večina je prepričana, da bi bili vsi poskusi za sporazumljenje brezuspešni, odkar so dobili vodstvo opozicije v roke radikalni življi v nemški ljudski stranki. Ti ljudje hočejo le boj, ker so za resno delo ali nesposobni ali preleni. In ko bi vlada danes preklicala jezikovni naredbi, jutri že dobé nov povod, da nadaljujejo boj za prazno frazo o zatiranem nemštvu. Ne preostaje torej drugega, nego premirje. In to nastopi v kratkem, ker bode vlada preložila zborovanje državnega zbora, da si s paragrafom 14. preskrbi proračun in vojaške novince ter sklene nagodbo z Ogersko.

Toda tudi oboroženi mir tlači kot mōra prebivalstvo. Ali se posrečijo vladi novi poskusi za spravo? O tem vprašanji bode mogoče govoriti, ko nemška opozicija sestavi svoje zahteve. Za poročevalce so izbrani: Za Niže in Gorenje Avstrijsko dr. Lueger, princ Liechtenstein in Kienmann; za Češko dr. Baernreither, dr. Pergelt in Prade; za Moravsko dr. Gross; za Šlezijo dr. Demel in Kaiser; za Štajersko grof Stürgh, dr. Hofmann in dr. Hohenburger; za Tirolsko dr. Grabmayer; za Kranjsko in Primorsko baron Schwegel.

Mi smo posebno radovedni na poročilo barona Schwegla, ki mora računati tudi z Italijani, kako bode spravi v soglasje italijansko narodno nasprotstvo s političnim prijateljstvom. Sicer pa ima ekselencia baron Schwegel jako lahko delo, ako vzame v roke najnovejše delo načelnika »Südmarke«, državnega poslanca in vseučiliškega profesorja dr. pl. Hofmanna: »Der Kampf um das Deutschtum in Steiermark, Kärnten, Krain und Küstenland«. Kam je zabredel nemški šovinizem, kaže ravno ta knjižura, ki navaja kot nemške otoke na Kranjskem: Ljubljano, Postojino, Mokronog, Škofjo Loko, Rateče, Kranj, Moste pri Ljubljani, Spodnjo Šiško, Litijo, Zagorje, Idrijo, Radovljico, Begunje, Novo Mesto, Kamnik in Metliko. Ker so torej v navedenih mestih nekateri nemški in nemškutarski uradniki, trgovci ali de-

lavci, zato so ti kraji nemška posest! Po tej analogiji je n. pr. Dunaj češka posest, in mi ne umemo, zakaj Čehi na Dunaju ne dobe svojih ljudskih šol. Politična strast je nemškim levičarjem stemnila oči, zamašila ušesa, da ne vidijo resnice, ne slišijo pravice.

Italijani in vlada.

Kakor poročajo levičarski listi, bila sta včeraj italijanska poslanca d'Angeli in Verzeznassi nad jedno uro v avdijenci pri grofu Thunu. Pri tej priliki sta tožila o zatiranju italijanskega življa na Primorskem ter ministerskemu predsedniku izročila znano resolucijo, katero so na shodu 15. t. m. v Trstu skovali proti hrvatski gimnaziji v Pazinu. Ugovarjala sta tudi proti šolskemu zakladu za Goriško. Grof Thun baje ni bil posebno prijazen ter je odločno izjavil, da so brezuspešni vsi ugovori proti pazinski gimnaziji, katero je vlada dovolila z ozirom na potrebo višje izomike hrvatskega prebivalstva v Istri. Istotako vlada zahteva šolski zaklad za Goriško, kakor ga imajo vse druge kronovine. Ker sta poslanca izjavila, da se Italijani pridružijo opoziciji, odgovarjal je njima grof Thun, da ga ta grožnja ne bode motila, ker so primorski Italijani itak v opoziciji proti vladi. Mi le želimo, da vlada večkrat in še odločneje pove tržaškim progresovcem, kar za- služijo.

Obrtni odsek

je imel v petek zvečer sejo, v kateri je trgovinski minister baron Dipauli s pomenljivim govorom razvil svoja načela glede obrtne reforme. Minister je rekel mej drugim: Obrtno reformo je treba presojati z višjega gospodarskega stališča. Ako zakoni niso dosegli pravega vspeha, so temu obrtniki sami mnogo krivi. Obrtni stanovi ne smejo vedno le od vlade zahtevati varstva in jerobstva, tudi sami morajo sodelovati. Brez tega sodelovanja ostane zakon le mrtva črka. Obrtni napredek ima tri sovražnike. Prvi je politika, katero zanašajo obrtniki sami v zakonodajstvo in združno življenje. Vsled tega so združne naprave postale predmet političnih bojev.

Druga nevarnost je boj proti veliki industriji. Teh bojev bi ne trebalo, ko bi vsak produkcijski faktor ne presegal določenih mu mej ter ostal v svojem delokrogu. Tretja nevarnost je, da se obrtni krogi enostransko zanašajo na vladno pomoč, sami pa razmerno jako malo storé za stanovsko organizacijo. Obrtu treba pač pomoči, ob enem pa tudi boljše strokovne izobrazbe. Spričevalo usposobljenosti je le dokaz porabljenosti, kar pa ne zadošča. Sedanje obrtne strokovne šole nikakor še ne ustrezajo zahtevam in potrebam. Vspehi združne organizacije so jako nepopolni. Tudi novela iz l. 1897 ni dosegla nobenega vspeha. Glavna napaka je ta, da se organizacija zadrug ni izvršila po strokovnem, temveč po krajevnem načelu. Žalostno znamenje je, da združni občni zbori večkrat niti sklepni niso. Uvaževanja je vredna misel, da bi zadruga pod-

pirali strokovno izobraženi organi, ker si zadruga večkrat same ne vedó pomagati. Treba bode podpirati tudi obrtni kredit in zalaganje armade po obrtnikih. Obrtni stan se ne sme držati oblik, temveč mora težiti za zdravim napredkom. Glede trgovskih pomočnikov omeni minister, da bode treba določiti tudi maksimalni delavni čas. To so načela, po katerih hoče minister obrtnemu odseku predložiti obsirno obrtno reformo.

Obrtni odsek je v sprejel tudi resolucijo, da bodi prodaja piva v zaprtih steklenicah koncesioniran obrt, za katerega veljajo iste določbe obrtnega reda, kakor za gostilničarje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. januarja.

Parlamentarni položaj. Večinoma vsa desniška glasila so jedina v tem, da so ure našega parlamenta že soštete in da morda že ta teden dojde z Dunaja vest o preložitvi ali zaključenju državnega zbora. Najbolj neugoden pa se zdi položaj poročevalcu praške »Politik«, ki trdi v predzadnji številki, da po informacijah iz zanesljivih virov niti jutri ne bo več državnozbornske seje in da se že jutri ali v sredo objavi v dunajskem uradnem listu tozadevni cesarjev odlok. To je tudi jedino pametno v sedanjih razmerah, piše praški list nadalje, kajti zastopniki nemških levičarskih strank se v kratkem dogovore o skupnem programu in potem bodo jednako brezobzirno nadaljevali boj proti vladi in večini. — Dunajska »Reichswehr« se pa ne strinja s tem poročilom, trdeč, da bo jutri gotovo še redna parlamentarna seja, akoravno morda zadnja tega zasedanja. Vlada in desniške stranke žele in tudi levičarji ne nasprotujejo, da se v jutrišnji seji reši vladna predloga o uravnavi služabniških plač. »Nova Reforma« pa celo dostavlja, da se bo v tem tednu še jedenkrat sošla parlamentarna komisija desnice ter da bo dotični seji prisostvoval tudi ministerski predsednik, ki bo vzel na znanje želje desnice ter pojasnil vladne načrte. Tako se sodi v krogu poljskih poslancev. Zanesti se pa ne moremo ne na jedno niti na drugo poročilo, marveč je gotovo le to, da so dnevi državnega zbora sošteti. — Mogoče, da je o usodi parlamenta izrekel konečno sodbo sobotni ministerski svet.

Blamaža italijanskih poslancev. Člani kluba italijanskih poslancev so, kakor znano, pred nekaj dnevi že doživeli blamažo s tem, da so pri vladi zaman ugovarjali ustanovitvi hrvatskega gimnazija v Pazinu. Toda s tem italijanska klika še ni bila zadovoljna. Po naročilu kluba podala sta se italijanska poslanca d'Angeli in Verzeznassi v soboto zopet k ministerskemu predsedniku ter mu izročila na znanem protestnem shodu dne 15. t. m. sklenjeno resolucijo. Toda grof Thun jima je na kratko odgovoril, da vlada od svojega koraka ne odstopi. Ustanovitev hrvatske gimnazije v Pazinu, pravi grof Thun, je s stališča omike srbsko-hrvatskega prebivalstva neobhodna potreba in je tudi preložitve tega zavoda v kak drug kraj nemogoča. Glede ustanovitve deželnošolskega zaklada je izjavil grof Thun, da je kakor v drugih kronovinah tudi na Primorskem neobhodno potrebna. Pa tudi glede ostalih zahtev se je izjavil ministerski predsednik zelo rezervirano in ni prav ničesar obljubil, naglašal pa je, da je vse, kar je vlada storila v prid Slovanom, ukrenila zato, ker tako zahteva pravičnost. Ko mu je slednjič deputacija zagrozila, da v takih razmerah italijanski klub ne more podpirati vlade, ki zatira Italijane in favorizuje Slované, ter da bo morala nastopiti pot brezobzirne opozicije, ministerski predsednik ni odgovoril ničesar drugega, nego da o zatiranju in favorizovanju ne more biti govora, na ostala izvajanja pa je jednostavno molčal. — Lahko si mislimo, kako poparjena sta ostavila zastopnika italijanskega kluba palačo ministerskega predsednika. Menda bodo Lahi z dvema blamažama v zadevi pazinske gimnazije vendar zadovoljni ter si v tretje ne bodo upali nastopiti tako sramotne poti. Uvidela sta pa zastopnika ob enem tudi, da se grof Thun prav nič ne plaši italijanske opozicije.

Mirovna konferenca se vrši najbrže v Bruselju in ne, kakor se je spočetka omenjalo, v Kodanju. Glede kraja bodo toraj vsekako jedine vse velesile, tudi glede časa se morda zjedini, toda vse kaj drugega bo glede načrta samega.

Bil je namreč tudi mojega življenja konečni, nujni namen, pridobiti si pohvalo sto, dvesto moških in žensk.

Brez tega priznanja bi bilo kajpada moje delo brez opravičenja, kajti noben umetnik ne more vspevati, ako mu nedostaje plodnih tal ploskajočega mu občinstva.

Takrat pa se mi je zazdelo, kakor da bi mi zmanjkovalo tal pod nogami. Umetnost je bila v poslednji instanci le tedaj kaj vredna, ako so jo drugi priznali — in nemogoče mi je bilo spoznati, kako naj bi se sicer cenila njena vrednost — tedaj sem žrtoval vse, da so me vzeli v službo norca na dvoru občinstva, tedaj sem bil breznagačen slepar, ki se je igral s cvetkami svojega življenja zato, da je mogel živeti, da je mogel jesti, piti in vživati...

Po predstavi sem se sešel s pisateljem. Drugi so mu čestitali, tudi jaz sem mu podal roko. Sestavljale so se kritike, pisali so se članki — na delu je bila vsa mašinerija, ki naj jutri potrdi velikanski uspeh mladega pesnika. Meni pa se ni posrečilo, da bi se mogel veseliti z drugimi. Vstal sem in odšel. Bila je noč po zimi, na nebu je migljalo vse polno zvezd. Jaz pa sem hitel dalje, vedno dalje — ven v predmestja — po

najbolj samotnih potih. In gledal sem na zvezde, ki so se mi zdele zadnje zavetje, zadnja iskra nade sedaj, ko se je zame izgubljalo v nič vse posvetno.

Kakor pri molitvi dvigal sem svoje roke proti nebu, rekoč:

»Zvezde ve ste čiste, žareče in brezmadežne! Ve ste trdne in nespremenljive! Ve me ne varate! Bivale bodele vedno visoko tam gori nad meglo in nad oblaki, da me tolažite, dvigate, čistite!«

In hodil sem še dolgo, zroč tja gori v večne jasnine in mir je objel mojo dušo.

* * *

Toda kaj pomaga brezmadežnost zvezd njemu, ki mora v blatu zemlje iskati vsakdanjega kruha? Ko je izginila noč in so ugasnile zvezde, tedaj vzide zopet solnce, kralj dneva se vozi po nebesu z dvovprežnim vozom, katerega vlečeta — bledi glad in krvavo žareča slast. In tedaj na novo zaskeli strupeni pik kače v peti človekovi in moški in ženske hite naprej po potih dneva, dokler se zopet z oprasenimi nogami ne srečajo na večernih počivališčih!

(Dalje sledi.)

Veliko izmej zadnjič naznanjenih točk namreč ne ugaja nekaterim vladam in pričakovati je v tem oziru večje število protipredlogov. Nadalje se pa tudi govori, da nobena vlada noče prevzeti odgovornosti za kak neuspeh pri bodoči konferenci. Ako pojde stvar tako dalje in ako tudi ruska vlada ne bo napela vseh sil v dosego tega namena, potem je še prav lahko mogoče, da se napovedana konferenca sploh ne vrši.

Preobrat v Dreyfusovi aferi. Francoski ministerski predsednik Dupuy je predložil danes poslanski zbornici načrt zakona, ki določa, naj se z revizijskimi zadevami pečajo vse združene zbornice kasacijskega dvora in ne samo prvi senat. Do tega koraka je dospel ministerski svet, ki se je v soboto dopoludne bavil s to zadevo, po poročilu člana senata pri kasacijskem dvoru, Mazeau-a, ki meji drugim poročila naslednje: Priznavajoč popolno značajnost članov kriminalne komore so preiskovalni svetniki dospeli do prepričanja, da bi bilo prav in modro, ko bi se kriminalna komora odvezala velike odgovornosti, da bi sama morala izrekati sodbe v revizijskih zadevah. — Zbornica bo po daljši debati najbrže pritrdila vladnemu načrtu, s tem se bo pa Dreyfusova afera, pri kateri se seveda že porabi nova določba, precej zavlekla in morda konečno rešila proti volji židovskih Dreyfusovih privržencev. Le tako je umljiva splošna razburjenost v židovskih krogih radi te sicer popolno nedolžne odredbe.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. januarija.

(Klerikalna breztaktnost.) Dne 20. januarija smo objavili v »Slovincu« nastopno telefoniško poročilo: »Tukaj se govori, da vlada misli vrediti razmere na celovški pripravnici tako, da bo poskrbljeno tudi za vzgojo slovenskih učiteljev. Sedanji vodja pripravnice bo baje prestavljen. Poznavelec dejanskih razmer na Koroškem se te vesti zdiyo jako malo verjetne.« — To poročilo smo dobili od svojega navadnega telefoničnega poročevalca gospoda Srbeny-ja. — Vsled tega poročila pa je baje naučni minister dejal, da je vsa ta akcija splavala po vodi in da katoliško-narodnim poslancem minister nobene tajnosti več ne zaupa. — Naši poslanci so pri tem popolnoma nedolžni. Mi nismo drugzega priobčili, kakor kar smo zvedeli od gospoda Srbeny-ja, ta pa je zvedel, kakor se je nam sporočilo, od »Narodovega« poročevalca Penižek-a; kje je ta zvedel, to nam nič mar, gotovo pa, da ne pri »klerikalnih« slovenskih poslancih. Torej so vsi napadi na naše poslance neosnovani, pač pa je opravičen sum, da je imel pri tem Penižek svoje pristranske namene. Sploh pa prosimo čitatelje, naj preberó še jedenkrat naše telefoniško poročilo. Ako tako poročilo onemogoči vso ministrovo akcijo, potem ta akcija ni bila resno nameravana, potem je to le ugoden povod za negativen odgovor, ki bi bil došel prej ali pozneje. Ako je naučni minister res rekel, da katoliško-narodnim poslancem ne zaupa več nobene tajnosti, ker so jo izdali ob tej priliki, tedaj so dolžni naši poslanci, stvar ministru pojasniti ter mu označiti svoje stališče. Mi smo vsaki hip pripravljeni izpričati, da tega, kar smo v listu objavili, nismo zvedeli od nobenega izmed naših poslancev. Jeza naučnega ministra pa nam prav nič ne imponuje; od ministra, ki po Koroškem še le Slovence išče, nimamo pač nič dobrega pričakovati za Slovence. Z »Narodom« pa se o tej zadevi ne bomo pečali, njemu ni nič za stvar in za resnico. — Zanima nas pa nekaj drugzega in to pribijemo na steno. Zadevna »Narodova« notica, naslovljena s »klerikalna breztaktnost«, zamore po svoji vsebini priti le od kakega državnega poslanca, bodisi da jo je sam spisal, ali pa da je dal za to potrebno — seveda neresnično — informacijo. Izmed slovenskih poslancev pa ni nihče z »Narodom« v zvezi, nego gospodje Kušar, Ferjančič in Šuklje. Gospod Kušar je, po njegovih osebnih lastnostih soditi, brez dvoma nedolžen. Ostaneta tedaj le še gospoda Šuklje in Ferjančič. Jeden teh dveh taktičnih gospodov je toraj brez vsakega dvoma zakrivil navedeno infamno notico. To pribijemo na steno s pristavkom, da bode stvar katoliško-narodnih in drugih slovenskih poslancev, presoditi, kak takt da se zahteva nasproti taki kolegijalni taktčnosti.

(Pogreb stolnega dekana dr. A. Čebaška) je bil minulo soboto velečasten, vreden prezasluznega pokojnika. Vdeležil se ga je deželni predsednik ekselencia baron Hein z raznimi zastopniki uradov in vsa srednješolska mladina z gg. ravnatelji in profesorji, veliko duhovnov in drugih čestilcev rajnega. Sprevod vodil je mil. stolni prošt dr. Klofutar. — Pismo so nadalje sporočili svoje sožalje prevzvišeni metropolit knez nadškof dr. Jakob Missia in prečastni lavantinski stolni kapitelj. — Glavni dedič skromne zapuščine pokojnikove so sirote Marijanišča in reveži podpirani po ljubljanski Vincencijski družbi, poleg tega je še nekaj drugih legatov za razne dobrodelne namene. Mili Bog dodeli duši blagega pokojnika večni mir in pokoj!

(Veljava »Slovenskega Naroda«.) Dopisnik »Vaterlanda« s Kranjskega dne 27. t. m. po pravici poudarja, da je treba odločne akcije proti »Sl. Narodu«. Liberalna »Tagespost« graška kaj rada najkurioznejše izjave narodnega »Slovenskega Naroda« navaja kot mnenje slovenskih poslancev in slovenskega ljudstva. Iz Gradca se ista sodba širi v dunajske, celo v inozemske liste. Zato ni čuda, da naposled svet res misli, da smo Slovenci sami liberalci! In vendar je velika večina slovenskega naroda odločno katoliška, in dve tretjini državnih poslancev sta izšli iz katoliške narodne stranke. »Narodova« stranka je torej zares le klika. To je očitno tudi po tem, da niti tisti trije slovenski poslanci, ki niso bili voljeni na podlagi katoliškega programa in ki se smatrajo za bolj ali manj liberalne, ne marajo s »Slovenskim Narodom« nobene zveze. Ko je zadnjič »Slovenski Narod« priobčil članek »Klerikalni izbruh«, je dr. Ferjančič pisal uredništvu »Vaterlanda«, da nima s tistim člankom nič opraviti in da ga tudi ne zagovarja. »Odslej, tako dostavlja uredništvo »Vaterlanda«, bo treba le še večje previdnosti, kadar bo treba presoditi, kakšno veljavo ima kaka izjava imenovanega ljubljanskega radikalnega lista!«

(Oseba vest.) Deželni predsednik je imenoval M. u. dr. Martina Peroutko sanitetnim asistentom v statusu političnih oblastev na Kranjskem. — Deputacija metliške občine je v soboto izročila baronu Heinu diplomu častnega meščana.

(Konvikt v Ljubljani.) »Agramer Tagblatt« poroča, da se je hrvatski arhitekt Vancaš odzval povabilu knezoškofa dr. Jegliča ter je voljan napraviti načrte za nameravane zavode. Ogle dal si bode te dni jednake zavode na Dunaju, v Celovcu in Briksenu.

(Repertoar slovenskega gledališča.) V četrtič se bode pela jutri 31. t. m. Wagnerjeva opera »Lohengrin«, ki se je naglo priljubila našemu občinstvu. Ker se potem radi repertoira »Lohengrin« za nekaj časa odloži, opozarjamo na jutrišnjo predstavo. — Dne 2. februarja, to je na svečnico, se uprizori ob znižani vstopnini biblična drama »Jožef v Egiptu«.

(Pevski zbor »Glasbene Matice«) ima vsak ponedeljek in vsako sredo redne skušnje za III. koncert. — Program: Hubadove nove narodne pesmi.

(Škrlatika) se je pojavila v nekaterih vaseh občin Kandrše in Kolovrat. Zbolelo je do sedaj že več oseb in osem jih je že umrlo.

(Efektno loterijo) s 500 srečkami je dovolilo finančno ministerstvo kmetijski podružnici v Lescah.

(Letošnji glavni nabori) vrše se na Kranjskem v času 1. marca do 29. aprila. Podrobni načrt naborne komisije objavimo prilično.

Društva.

(Slov. delav. stavbenega društva) občni zbor vršil se je, kot je bilo naznanjeno, včeraj dopoludne ob 10. uri v dvorani »katol. doma« ob obilni vdeležbi. Načelnik g. dr. I. Janežič otvori zborovanje, pozdravi navzoče, konstatuje sklepčnost ter potem v daljšem, poljudnem govoru omenja društvenega delovanja v prvih osmih mesecih društvenega obstanka. Omenjal je ovir, s katerimi se je moralo boriti ravnateljstvo v začetku in ki so se z napornim delom malone že popolno odstranile, in se je že v tem kratkem času dosegl lep uspeh. Ni se sicer vse tako izvršilo, kakor je želelo ravnateljstvo, upanje pa je, da se bo v tem oziru obrnilo na bolje, posebno ker je društvo z novim letom nastavilo neobhodno potrebnega nadzornika, in ker je pridobilo v zadnjem času tudi na zunaj več ugleda. — Poročili tajnika

in blagajnika sta se odobruje in s pohvalo vzeli na znanje. O društvenem računskem zaključku smo že svojedobno spregovorili. Pri volitvi sta bila po žrebu izstopivša člana ravnateljstva gg. dr. J. Janežič in Fr. Ziller zopet izvoljena; kontrolorja sta gg. dr. Ign. Žitnik in J. Sedmak, revizorji gg. J. Komar, J. Podržaj in J. Avšič, člani razsodišča pa gg. dr. Krek, J. Marinko, J. Rakovec, Jos. Oblak in Al. Luknar. — Visokost rezervnemu zakladu za dobo petih let se je določila na 5000 ter se je na predlog g. Gostinčarja soglasno sklenilo, naj si društvo izbere zavetnikom sv. Jožefa ter kolikor mogoče slovesno praznuje vsako leto njegov praznik. Bog daj na priprošnjo zavetnikovo društvu tudi v bodoče svoj blagoslov!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. januarija. Ljubljanski knez in škof dr. Anton Jeglič je bil danes pri cesarju v avdijenci.

Dunaj, 30. januarija. »Fremdenblatt« piše, da se državni zbor kmalu preloži.

Dunaj, 30. januarija. Cesar se je danes dopoludne podal z nekaterimi člani cesarske hiše v kapucinsko cerkev ter ondi molil ob krstah prestolonaslednika in cesarice Elizabete.

Dunaj, 30. januarija. Predsednik drž. zbornice dr. Fuchs bo jutri predlagal, da se vravnava plač državnih slug obravnava v večerni seji. Ako se dožene to, da se glede časa, kedaj da naj zakon stopi v veljavo, državna zbornica izreče za rok, kateri je določila gospodska zbornica, tedaj bo to vsaj jedin uspeh, kateri doseže sedanje državno-zborsko zasedanje.

Dunaj, 30. januarija. Zdravljenje posl. Javorskega vidno napreduje; danes je bil poslanec že nekoliko vstal. Teden dni bo moral še ostati v sobi.

Dunaj, 30. januarija. Gremij avstrijskih tiskarjev je bil pri finančnem ministru ter mu izročil prošnjo za odpravo kolka za časnike in koledarje. Finančni minister ni mogel dati z ozirom na sedanje neparlamentarne razmere nobenega povoljnega odgovora.

Budimpešta, 30. januarija. Finančni minister Lukacs, ki je bi včeraj pri cesarju na Dunaju, razgovarjal se je z dr. Kaizlom glede nagodbe, ki naj se reši po nasvetu Koloman Szella. — V zbornici je danes zopet samo glasovanje po imenih, glede kompromisa danes ni nobenih bistveno novih poročil.

Sredec, 30. januarija. Ministerski predsednik Stoilow je podal knezu ostavko celega kabineta. Knez je poveril sostavo novega ministerstva bivšemu ministru Grekovu, kateremu se pa poskus še ni posrečil.

Pariz, 30. januarija. Zadnje dni se predstavlja v novem gledišču Paille-jev »Rimski kralj«, ki daje bonapartistom povod za živahne demonstracije v prilog francoskemu cesarstvu.

Aachen, 30. januarija. Ruski dijak Samson je ustrelil pravnika Franckena in potem sam sebe, ker se mu napad ni popolno posrečil.

Novi Jork, 30. januarija. Glavnega komisarja za oskrbovanje vojaštva povodom zadnje vojske, generala Eagana, je vojno sodišče obsodilo radi raznih nerednostij in bo odpuščen iz službe.

Umrli so:

26. januarija. Jožefa Suhadobnik, zasebnica 66 let, sv. Petra cesta 73, otrpnenje srca.
27. januarija. Dr. Andrej Čebašek, stolni dekan, 78 let, pred skočijo 10, paralysis intestinorum. — Jožef Božič, poštnega sluga sin 10, mes. Žabjak 5, meningitis.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm
28	9 zvečer	737.4	2.0	sl. jug	oblačno	
29	7. jutraj 2. popol.	734.3 732.7	-1.6 6.5	sr. svzh. sr. zah.	jasno del. jasno	0.0
29	9 zvečer	731.8	3.0	sl. zah.	del. jasno	
30	7. jutraj 2. popol.	730.7 730.5	-0.1 2.0	sr. sever sr. svzh.	del. jasno oblačno	0.0

Srednja temperatura sobote 1.9°, normale: -1.9°.
Srednja temperatura nedelje 2.6°, normale: -1.9°.

Tržne cene v Ljubljani

dné 28. januarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	10 50	Špeh povenen, kgr.	— 68
Reč,	8 50	Surovo maslo, „	— 85
Ječmen, „	7 50	Jajce, jedno	— 3
Oves, „	6 50	Mleko, liter	— 8
Ajda, „	8 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, „	8 50	Telečje „	— 60
Koruz, „	5 80	Svinjsko „	— 58
Krompir, „	2 80	Koštunovo „	— 40
Leca, hkl.,	12 —	Piščanec „	— 60
Grah, „	10 —	Golob „	— 18
Fižol, m. stot.	10 —	Seno, m. stot.	1 96
Maslo, kgr.	— 96	Slama, „	1 78
Mast, „	— 70	Drva trda, 4 kub.m.	6 50
Špeh svež, „	— 64	„ mehka, 4 „	4 80

Zahvala.

80 1—1

Kolegijadni kapitelj v Novem Mestu se za tako obilno izkazano sočutje ob smrti prečast. gospoda kanonika

Riharda Frank-a

lepo zahvaljuje: prevzv. knezu in nadškofu goriškemu Jakobu, njega ekselenci deželnemu predsedniku kranjskemu gosp. baronu Hein-u, preblagorod. gospodu deželnemu glavarju kranjskemu Deteli, preblagorodnemu gospodu novomeškemu okrajnemu glavarju Fräncl pl. Vesteneck-u, preblagorod. gospodu predsedniku c. kr. okrož. sodišča novomeškega Gerdešič-u, preblagorod. gosp. državnemu pravdniku Schwingen-j-u, blagorodnemu gospodu gimnazij. ravnatelju Deteli, blagorod. gospodu mestnemu županu Šeguli, blag. gosp. šmihelskemu županu Zirc-u, prečast. kapiteljema ljubljanskemu in mariborskemu, vsem drugim novomeškim oblastvom, prečast. duhovščini, slav. mestni gardi, slav. požarni brambi, slav. društvu rokodelskih pomočnikov in vsem meščanom in okoličanom, udeležencem pogreba.

Kolegijadni kapitelj v Novem Mestu, dné 28. januarija 1899.

Dr. Elbert,
inful. prošt.

Friderik Homann v Radovljici sprejme v svojo trgovino z mešanim blagom

trgovskega pomočnika,

ki dokaže dobro službovanje ter je zanesljiv in spreten. — Sposoben za samostalni posel ima prednost. 66 3—3

Stanarinske knjižice

za stranke

z uredno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v

Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Elja Predovič.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Poslano. *)

Dné 25. t. m. oddalo se je v Rudolfovem nakupljenih prašičev na moj naslov v Ljubljano, južni kolodvor, in sicer 28 debelih in 82 mršavih prašičev. A žal! Načelnštvo v Rudolfovem je pa stvar popolnoma obrnilo ter mi zaračunalo 82 debelih in 28 mršavih prašičev. Vendar je pa načelnštvo južne železnice v Ljubljani tako pravilno postopalo, se o stvari prepričalo ter prašiče uredilo (klasificiralo) in iste našlo po prvotno navedeni nadaji, namreč 28 debelih in 82 mršavih in mi tako po pravici prihranilo samo do tukaj znesek 31 gld. 80 kr., kateri bi moral preveč plačati valed postopanja postajevodstva v Rudolfovem. — To dajem v javnost, da bodo v bodoče vedeli vsi prizadeti krogi, kateri imajo posebno z oddajo živali v Rudolfovem opraviti, kako se imajo ravnati napram takim neopravičenim in zlobnim »postrežbam«. — Gospoda uslužbenca na postaji Rudolf dolenjske železnice, vprašam Vas: So-li tam znani predpisi, katere Vam zapovedujejo Vaše predpostavljene oblasti? Če jih še ne poznate, zvedeli jih bode v kratkem.

7 1—1

Raba tega v zamašek vžganega znamenja in ru-deče vrelske etikete se priporoča kot varstvo proti pogostim ponaredbam Giesshüblske kisle vode.

20-4

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalnih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Koledar katol. tisk. društva za leto 1899,

namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi „imenik učencev“ za več ko 400 šolarjev. — Neudom stane krasno vezan gld. 1-20.

Jernej Čermelj

trgovina z južnim sadjem in zelenjadj v Ljubljani, Semeniško poslopje, za vodo nasproti mesarjem

se priporoča prečastiti duhovščini, cenj. gospodinjam, sploh slav. občinstvu v nakupovanje vsakovrstnega, vedno svežega

južnega sadja in zelenjadi,

lemon, pomaranč, karfijol, dateljev, razne solate, orehovitih jedrc, jabolk, česnja,

čebule, fig itd. itd. 42 5—4

vse v največji izberi in razne kakovosti po nizki, blagu primerni ceni. Pri odjemanju večje množine pošljem blago zastoj na dom. Vnanja naročila preskrbim točno z obratno pošto.

Prodajam blago na drobno in debelo.

Ivan Valenčič,

tajnik mestne hranilnice v Kranji,

Hermina Valenčič roj. Bolland

poročena.

Ljubljana, dné 28. januarija 1899.

81 1—1

Dva plinova motorja

vsaki imajoč dve konjske moči, sta radi pomanjkanja prostorov

za nizko ceno na prodaj.

Natančneje pové Adolf Hauptmann v Ljubljani, Sv. Petra cesta. 70 3—3

Dobiva se povsod.

905 (36—3)

Kalodont.

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Dunajska borza.

Dné 28. januarija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 45 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 25 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 15 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 » 10 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 80 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	97 » 95 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	939 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	360 » 75 »
London vista	120 » 45 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 95 »
20 mark	11 » 78 »
30 frankov (napoleonor)	9 » 55 »
Italijanski bankovci	44 » 40 »
C. kr. cekini	5 » 69 »

Dné 27. januarija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	174 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 80 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » 60 »
Dunavske vravnave srečke 5%	130 » 75 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » 65 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 » 30 »
Prioritetne obveznice državne železnice	223 » 50 »
» južne železnice 3%	180 » 10 »
» južne železnice 5%	126 » — »
» dolenjskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 15 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 25 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » 25 »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » — »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » 25 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3512 » 50 »
Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	432 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	64 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	116 » — »
Montanska družba avstr. plan.	218 » 05 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	179 » — »
Papiernih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.